

Beslutningsforslag nr. B 53. Fremsat den 28. november 1985 af Camre (S), Ritt Bjerregaard (S), Erik Holst (S), Tove Lindbo Larsen (S), Henning Nielsen (S) og Løvig Simonsen (S)

Forslag til folketingsbeslutning

om fremme af forskning og udvikling inden for miljøsektoren

Folketinget opfordrer regeringen til at fremsætte lovforslag med henblik på at fremme udviklingen af miljøtekniske anlæg, miljørene produktionsformer og ikke-miljø-

farlige produkter gennem øget støtte til forskning, udvikling og demonstrationsanlæg.

Bemærkninger til forslaget

Formålet med forslaget er at støtte dansk industri gennem forskning og udviklingsarbejde i hurtigt tempo at fremme etableringen af miljøbeskyttende produktionsanlæg og at skabe renere teknologier til egne produktionsformål såvel som til brug for eksport. Udvikling af ressourcebesparende teknologi og af nye, ufarlige materialer, produkter og processer indgår i denne målsætning.

De senere års miljøbeskyttelsesforanstaltninger har i stigende grad lagt vægt på forebyggende og fremadrettede initiativer i form af miljøteknologisk udvikling og genanvendelse m.v. i modsætning til »oprydnings«- og rensningsforanstaltninger. Parallelt hermed har man i henhold til kemikalielovgivningen arbejdet med at identificere væsentlige risikokemikalier. Behovet for udvikling af alternative, mindre farlige stoffer og produkter er dermed forøget.

Gennem en styrket økonomisk og teknologisk indsats er det hensigten at fremskynde denne udvikling til gavn for vort eget miljø og til skabelse af produktionsvirksomhed og know-how, som samtidig kan udnyttes i eksporterhvervene.

Forslagsstillerne skønner, at der til formålet over en 3-årig periode bør anvendes 80-100 mill. kr.

Som led i dansk miljøbeskyttelsespolitik har både den tidligere og den nuværende regering siden miljøreformens gennemførelse etableret forskellige støtte- og tilskudsordninger for dansk industri med det formål at fremme mindre forurenende teknologier og iværksætte forureningsbegrænsende foranstaltninger. Der regnes hertil også bidrag til rensning af spildevand m.v. Den nugældende miljøstøttelov, lov nr. 606 af 23. december 1980, har virkning i en 6-årig periode indtil udgangen af 1986, og den giver primært sin støtte til de virksomheder, der som følge af miljøreformen er blevet pålagt udgifter til nedbringning af deres forurening.

Det var et skridt videre, at folketinget i 1984 vedtog en revideret genanvendelseslov, der åbnede mulighed for en styrket udvikling af genanvendelsesteknologi ved direkte tilskud. Inden for denne

lov er i 1985 afsat 30 mill. kr. til fremme af genanvendelse og mindre forurenende teknologier. Ordningen administreres af genanvendelsesrådet, der er nedsat af miljøministeren. Der kan i særlige tilfælde ydes støtte til forsøgs- og demonstrationsanlæg, og tilskud vil kunne ydes til udvikling af processer, produkter og metoder, der er ressourcebesparende og/eller forureningsbegrænsende.

Alt tyder på, at vi står over for en række miljøproblemer, der ikke umiddelbart er teknologiske løsninger på. Der er dog grund til at tro, at en målrettet indsats med forskning, udvikling og eventuelle demonstrationsanlæg vil kunne give miljøteknologien et yderligere nødvendigt løft.

Mange problemer er knyttet til velkendte mindre eller mellemstore virksomheder inden for f.eks.:

- jern- og metalindustrien (problemer med overfladebehandling og anvendelse af kemiske hjælpestoffer),
- den grafiske industri og tekstilfarveindustrien (reduktion af spild af materialer og kemiske hjælpestoffer inklusive farvestoffer og opløsningsmidler) og
- garveriindustrien (reduktion af chromanvendelse og spild af materialer),

for ikke at tale om landbruget, der står over for løsningen af store miljøproblemer knyttet til udvikling af moderne opbevarings-, behandlings- og transportsystemer for husdyrgødning både som ressourcebesparende og forureningsbegrænsende foranstaltninger.

De stadig mere påtrængende affaldsproblemer kræver en intensiv indsats til udvikling af affaldsorteringssystemer, til udvikling af hurtigt virkende komposteringsanlæg, som omdanner frasorteret husholdningsaffald til kompostprodukter uden indhold af miljøgifte, og af specialprojekter til udnyttelse af plastaffald, metaller, gummi m.m.

Endnu uløste teknologiske problemer knytter sig til oprydningen af landets kemikalieaffaldsdepoter, f.eks. vedrørende krav om oprensning af forurenede jord eller indførelse af specialteknologier til rensning af kemikalieforurenede grundvand, der

hverken kan forsvares udledt til recipient eller ført tilbage til jorden.

Helt specielle problemer eksisterer i forbindelse med kemiske industrivirksomheder, der kan give anledning til alvorlige miljøproblemer (Cheminova m.fl.). Der kan være tale om emission til luft og udledning til spildevand og recipienter af komplicerede kemiske stoblandinger, ikke at forglemme deponeringen af risikobetonet kemikaliespild og restprodukter.

Krav og påbud til den kemiske industri er forbundet med teknologiske udviklings- og forskningsbehov af ganske særlig karakter. I produktionen må processer holdes i lukkede systemer, og der må arbejdes med højt avanceret processtyringsteknologi. Rensningsteknikker må for den kemiske industri ofte udvikles af den enkelte virksomhed afhængigt af produktionens art.

Af industriens giftige og miljøfarlige kemiske stoffer og produkter udspringer en række særlige miljø- (og sundheds-)problemer knyttet til stoffernes anvendelse. Mest vægt må der lægges på de særlige risikokemikalier, som i praksis har vist sig at give anledning til mange konkrete sager og ulykker. Det gælder f.eks. en række særlig giftige bekæmpelsesmidler af parathiontypen (bladan) eller visse ukrudtsmidler såvel som kræftfremkaldende og giftige opløsningsmidler, kemiske hjælpestoffer, visse tungmetaller og flere andre.

Der er et betydeligt pres både i Danmark og i

andre EF-lande for at få gennemført kritiske re- vurderinger af sådanne stoffer, og det bliver i stigende grad nødvendigt at udvikle og introducere alternative, mindre farlige kemiske stoffer. Dette giver ikke alene forsknings- og udviklingsopgaver inden for en række enkeltindustrier, men vil også fremkalde efterfølgende afprøvningsbehov i institutioner og laboratorier.

Det er forslagsstillernes opfattelse, at man kan sætte skub i en udvikling på dette store område gennem udviklingsprogrammer, som gives de nødvendige økonomiske midler, og som målrettes imod forsknings- og udviklingsopgaver i konkrete industrier. Opgaverne må forventes at kalde på samarbejde mellem industrierne og f.eks. teknologiske institutter til kontraktforskningsinstitutter såvel som højere læreanstalter (Danmarks tekniske højskole, landbohøjskolen m.fl.).

Hovedvægten må lægges på såkaldte renere teknologier og på udviklingen af substitutionsprodukter for miljøfarlige kemikalier og produkter. Programmet skal administreres af teknologirådet, men i øvrigt ved koordinering med de af miljøstyrelsen administrerede støtte- og tilskudsordninger.

Man er endvidere fra forslagsstillernes side opmærksomme på, at enkelte projekter på området vil kunne få støtte under det teknologiske udviklingsprogram. Man finder dog, at der med nærværende forslag skabes en selvstændig og væsentlig mulighed for, at hovedvægten bliver lagt på teknologiuudviklingens miljømæssige aspekter.